

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese Duminec'a si Joi'a la fie-care dóue septemani cu adansulu Foisidrei. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura 'a 'oiei, pre afara la 3. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cátra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 12.

ANULU XXIV.

Sabiu 820 Februarie 1876.

tru celelalte párti ale Transilvaniei sf pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pro o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2, anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intái'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Cestiunea vamale.

Avendu in vedere ca bunastarea economica si financiara a unui stat, adí e conditiunea cea mai prevalenta pentru pusetiunea sea politica, nu ne póte prinde mirare, cáci se pune astadi atát'a pond, in statulu nostru, pre resolvirea favorabile a cestiunei vamale, fatia de provinciele de preste Lait'a si se pune totulu in miscare spre a se putea dobendí unu resultat favorabile, pentru Ungari'a.

Domni delat' potere si cu ei dimpreuna toti patriotii buni si cugetatori, recunoscendu ca noi in privinti'a materiále si financiale mergemu intr'un'a spre reu, nu potura trece cu vederea giurstarea acést'a, carea involva mare periculu chiaru pentru existenti'a statului si astfelu se pusera seriosu pre cugete, medítandu cum s'aru puté delaturá reulu. Unulu dintre medilócele pentru ameliorarea stárei nóstre economice si financiari, s'a aflu in esoperarea dela provinciele de preste Lait'a conditiuni mai favorabile si pentru noi mai avantajoase, in privinti'a veniturilor din dári indrecte, — decátu cum s'aru fostu stipulatu acestea cu ocaziunea conventiunei incheiate la anulu 1867.

De aceea s'a si abdisu, din partea Ungariei valórea conventiunei pentru viitoru, in terminulu prefíptu anume spre scopulu acést'a in conventiune. Acum curgu pertractárele intre ministrii ambeloru párti contractante si intru cátu se póte vedé pána acum cu fórté putienu prospectu spre unu resultat favorabile. — Viitoriulu ne va aretá de le va succede ministriloru complanarea cestiunei acést'a de atát'a interesu pentru ambele párti ale monarchiei, inse chiaru succédiendu-le loru intreprinderea acést'a, prin ast'a cestiunea inca nu va fi deslegata, fiindca complanarea definitiva aterna inca dela invoirea delegatiuniloru, apoi dela invoirea corpuriloru legiuitóre a ambeloru párti ale monarchiei si in fine dela vocea monarchului, carea in casu de invoire intre ambele párti se esprima prin sanctiunarea invoirei, in casu de diverginti'a inse are sa aduca decisiune.

Noi nu ne vomu ocupá de deslegarea intrebárei, ca óre succede-va complanarea si preste totu castigarea de conditiuni mai favorabile in obiectulu acést'a, pentru Ungari'a, séu nu? Si acést'a o omitemu cu atát'a mai vertosu, cu cátu lipsescu momente sigure, pre care s'aru puté basá opiniunea temeinicá in privinti'a acést'a si de aceea totulu ce-lu presinta pres'a in de obste lectoriloru sei, se reduce simplu la unele conjecturi, despre a cároru indeplinire, nimenea nu póte luá garantia asupra'si. Deci tienendu-ne de partea practica a lucruriloru, vomu intrá in meritulu internu alu cestiunei, cercetandu, care suntu folósele ce si le promite patri'a nóstra, din stramutarea conventiunei vamale si mercantile in sensulu doritu de ea? Si potu-se ajunge folósele dorite, séu delaturá relele aparute, prin stramutarea conventiunei, chiaru cándu acést'a aru succede astfelu dupa cum se intentiunéza din partea reprezentantiloru patriei nóstre? Si in fine, ce folosu aru avea din stramutarea acést'a si tier'a si poporulu, si nu cum-va s'aru marí prin tr'ens'a veniturile vistieriei statului, inse totu

numai pre contulu miserei plebs contribuens?

Dela inceputu trebuie sa marturisimu, ca noi prin pertractarea materiei acést'a in sensulu dejá aretatu, chiaru déca póte nu amu consimti intru tóte cu acceptárele optimistice ale unora si altora in privinti'a imbunatátrei stárei nóstre materiali, prin nou'a conventiune ce se intentiunéza, nici decum nu voimu, si nici ca putemu, sa paralisámu modificarea conventiunei in sensulu intentiunatu de reprezentantii statului. Ne tienemu inse de datorita patriotica, a ne dá si noi parerea nóstra la obiectulu acést'a, fára de nici o reserva; pentru-ca obiectulu acést'a atinge, pre lángá interesele statului cá atare, séu ale vistieriei statului, si cele ale poporulu din stat si bunastarea statului aterna neconditiunatu, dela aceea a poporatiunei sele! —

In privinti'a reletoru ce se crede ca provinu din conventiunea de pána acum'a in vigóre, precum si in privinti'a folóseloru ce se astépta dela modificarea conventiunei in modulu intentiunatu, s'aru formatu dejá in opiniunea publica, opiniuni mai multu séu mai putienu apriate. Noi deci in pertractarea obiectului, n'avemu de cátu se supunemu opiniunile aceste unei analise din punctulu nostru de manecare; astfelu apoi va urmá resolvirea problemei de sine.

Mai inainte de a intrá in meritulu singuraticeloru puncte ingreunatóre, trebuie se premitemu ca prin art. de leg. XII si XVI din 1867 s'a stipulatu, ca Ungari'a va compune dimpreuna cu provinciele cislaitane, unu teritoriu comunu, sub durat'a celoru diece ani pre cari s'a fostu incheiatu conventiunea. Mai departe ca veniturile comune din vámuri, sa se imparta intre ambele jumetáti ale imperiului, in proportiunea aceea, in care contribue fia-care din jumetáti imperiului spre acoperirea speseloru comune. Va se dica in proportiunea de 30%*) pentru Ungari'a si de 70% pentru provinciele cislaitane.

Punctulu celu dintáiu de nemuliamire pentru Ungari'a de aici, chiaru in modalitatea impartirii veniturilor comune din vámuri, sustienendu Ungari'a ca consumtiunea nu aterna dela sum'a dariloru, ci dela numerulu locuitoriloru, prin urmare, impartirea veniturilor dupa dári, n'aru fi cheia potrivita spre scopulu acést'a.

Intru cátu e de adeverata premis'a obiectiunei acést'a, intru atát'a inse e nelogicu conclusulu care se trage din ea. Fiindu-ca spre deslegarea intrebárei, care póte fi cheia cea mai potrivita pentru o dreapta impartire a veniturilor comune din vámuri, au a se considerá si alti factori si in prim'a linia acél'a, ca in ce proportiune contribue fia-care parte spre acoperirea speseloru comune. Si inca factorulu acést'a din urma e cu atát'a mai ponderosu cu cátu veniturile statului suntu chiaru isvorulu naturalu, pentru acoperirea speseloru.

Deci déca Ungari'a contribue din

*) Proportiunea acést'a s'a alteratu prin articolulu d. l. : IV. ex 1872, in urm'a provincialisárei confinieloru militare intru atát'a, incátu incorporandu-se si aceste teritoriulu Ungariei si luándu in urm'a incorporárei acést'a Ungari'a si pentru confiniel militare deodinióra 2% din spesele comune asupra'si; astadi sta proportiunea intre ambele jumetáti ale imperiului de 32 : 68 %.

veniturile sele la acoperirea speseloru comune numai in proportiunea de 30% pre cándu celelalte provincii austriace cu o populatiune in proportiune mai mica decátu a Ungariei, in proportiunea de 70%; atunci ori-cine impartialu va trebui se recunósca, ca nici proportiunea impartirii veniturilor comune, nu se póte numi chiaru vatematóre intereseloru Ungariei. De alta parte iera nu e chiaru nemotivatu resonementulu nemtiloru, cari sustienu ca ei cu placere ne dau nóua o parte si mai buna din veniturile comune, numai atunci se luámu asupra-ne si o sarcina mai mare din spesele comune.

Nu póte incapea vre-o indoieála, ca Ungari'a numai in casulu dintáiu aru avea profitu, cándu adeca veniturile sele prin modificarea conventiunei de pána acum'a, s'aru urcá fára cá sa se urce totu-odata si sum'a erogatiuniloru sele pentru afacerile comune; ca de alta parte in casulu contrariu nu numai ca nu aru avea nici unu castigu dar' póte chiaru paguba. E deci lucru naturalu, ca Ungari'a va tinde din tóte puterile sa esopereze modificarea conventiunei de pána acum'a in sensulu singuru favorabile indigetatu mai susu: intrebarea inse e, ca dá'si voru nemtii de preste Lait'a consimtiementulu loru la o atare modificare, favorabile numai pentru Ungari'a? Si in casu de controversa, ca decidesev'a chiaru monarchulu, spre a resolví in ultim'a instantia cestiunea, in sensulu doritu de Ungari'a? (Va urmá)

Présánti'a Sea P. Eppu alu Aradului Ioanu Metianu a plecatu ieri cu trenulu de sér'a la Aradu.

Revist'a politica

Proiectulu de lege despre comisiunile administrative a venit in dilele aceste la desbiteré si in cas'a magnatiloru. Ministeriulu sciindu bine, ca punctulu de greutate alu opostiunei parlamentarie se afla in cas'a de susu si calculandu si cu partisanii autonomiei municipali, cari de asemenea nu se impaca cu unu proiectu care sterge vechi'a libertate a comitateloru, s'a grabitu din bunu tempu a chiamá pre comitii supremi sa participe la sedintiele casei magnatiloru spre a asigurá sórtea acéstui proiectu.

Opositiunea dreptei combatú proiectulu din principiu si cu argumentele ce le desvoltá si in cas'a reprezentativa, ier' cealalta grupa, a municipalistiloru, care intr'alte cestiuni e de acordu cu guvernulu, respinse acést'a lege din pietate cátra vechi'a autonomia municipale. Intre oratori ce au operatu séu combatutu acestu proiectu s'aru distinsu contii Georg si Albert Aponyi si ministrulu presiedinte Tisza. Cei doi oratori au desfasiuratu, unulu din punctu de vedere teoreticu, celalaltu din celu practicu, deosebirea intre autonomia si selvadministratiune. Albert Aponyi afirmá ca autonomi'a s'a desvoltatu intr'unu tempu cándu potestatea statului se aflá in decadinti'a, ier' ministrulu presiedinte replicandu la argumentatiunile acéstui oratoru pronunció unu conventu, care in gur'a unui ministru e o afirmatiune curiósá, densulu dise, ca „libertatea se cucesce numai atunci, cándu potestatea statului e slaba.“ Discussiunea casei de

susu nu ne ofere momente remarcabile, ea s'a invertitu pre lángá argumentele aduse si in cas'a de josu.

Proiectulu s'a primitu in sedinti'a dela 16 Fauru si asiá se astépta numai sanctiunarea. Punendu-se apoi in pracsá, si va aretá vitalitatea.

Ministrulu presiedinte Tisza si ministrulu de finantie Széll s'aru reintorsu dela Vien'a, unde se pare ca au fostu numai pentru petrecere. Celu putienu foile din Vien'a nu ne spunu decátu ca ministrii unguresci au cercetatu cutare si cutare restauratiune, au conferitu cu mai multe personalitati notabile etc. Un'a o signaliséza organele de publicitate din capital'a Austriei, ca adeca pertractárele de complanare intre ambii paciscenti s'aru intorsu spre bine. „N. fr. Presse“ constata, ca ministeriulu ungurescu nu mai sta mortisiu pre punctulu de vedere de pána acum. Despre acést'a — continua citatulu organu — suntemu asigurati atátu cu privire la cestiunile politico-comerciali cátu si relativu la cestiunea bancei.

Specialu in cercurile informate nu se indoiesce nimenea mai multu, ca de-si conventiunea vamale si comerciale este anuciata, totusi tratatulu comercialu italianu se va realisá si se va substerne inca in Iuniu a. c. senatului imperialu spre aprobare. De vreme ce incheierea unui tratatu comercialu nou presupune unu teritoriu vamalu unitariu, atunci esista convictiunea, ca unitatea vamale a monarchiei nu mai e problemateca. Despre resultatulu pertractáriloru intre ministrii unguresci si banc'a natiunale nu avemu sciri positive, dara si despre acést'a ne asigurá, ca suntu prospecte fundate pentru o aplanare, care va multiamí pre cátu se va puté nu numai pre Ungari'a ci si interesulu ce au amendóue jumetáti imperiului la sustinerea unitátiiei monetarie.“

„Fremdenblatt“ din Vien'a ni comunica, ca banc'a de note unguresca se va infintiá cu banii bancei natiunale austriace, remanendu acést'a din urma posesóri'a tuturor actieloru. „Banc'a unguresca va primí acuratu acele statute si regulamente, ce le are banc'a austriaca, cu care ea va incheiá unu cartelu relativu la acceptarea reciproca a noteloru si relativu la relatiunile de acoperire equiparande in fia-care luna si la rezerv'a de note.“

Noi impartasimu aceste sciri numai cu o mare reserva. Sorgintea acéstui mulcomiri neasteptate o aflámu intr'o corespondinti'a din Bud'a publicata intr'o fóia notorica din Berlinu, din care estragemu urmatórele:

„Dupa intemplárele din septamánile ultime dispusetiunea cercuriloru politice cu privire la negociárele economice de complanare s'a domolitu in modu considerabilu. Aducerea a minte de asprele lupte ce le a luptatu Deák pána ce a realisatu complanarea intre ambele diumetáti imperiali a datu ansa unoru politici sa cugete asupra stárei actuali a lucruriloru si resultatulu finalu alu acéstui consideratiuni nu putea fi altulu decátu ca o contielegere intre pártile contractante trebuie sa urmeze neconditiunatu. Déca nu acum, mai tardiu, dara si pána atunci e o necesitate urgenta de a creá unu modus vivendi si a pune capetu certeloru. Fatia de intemplárele din orientu si rescilirile partideloru reactionarie desbinarea intre Austri'a germána si Ungari'a nu trebuie sa dureze mai

multu, căci altmintre contrarii sistemului dualistic se voru intări prin certy acest'a astfelu, cătu li va poté succede a ocupá terenu solidu si a executá planurile loru exploatandu simpatihiele ce existu pentru o politica de ancesiune. Amanarea resolverei defenitive a acelei párti din cestiunea vamale, a cărei aplanare se pare imposibila, castiga in cercurile unguresci din di in di totu mai multi partizani, de vreme ce asupr'a unui lucru toti suntu in chiaru, ca adeca regularea proportiunei cuotei va dá de greutáti mari.

Pertractările de complanare se incepu la 25 Februaru n. si in scurtu tempu rezultatele positive voru pune capetu la vazele conjecturi ce transpirá prin foile publice.

In cerculu de alegere devenitu vacántu prin mórtea lui Deák episcopulu Mich. Horvath a apromisu alegătoriloru sei unu teritoriu vamalu independentu, care e indispensabilu. Numai tempulu, in care se va infintiá, e o întrebare de oportunitate. Comerciu si industria independenta nu se póte cugetá fára unu teritoriu vamalu separatu.

Ce e mai curiosu episcopulu se dechiará pentru casatori'a civila obligatoriá. Unu specimenu raru de liberalismu ultramontanu!

Sultanulu a datu not'a contelui Andrassy in form'a unui irade. S'au denumitu dejá presiedinti comisiuniloru ce voru executá reformele in Bosni'a si Erzegovin'a. Turcii vechi, scrie unu corespondentu „Pressei“ din Vien'a, suntu tare turburati asupr'a amestecului strainu in afacerile interne ale Turciei. Sultanulu a dísu: „Impartasirile amicabile ce-mi facu puterile externe mi dovedescu, ca ele suntu convinse de grati'a ce amu cátra toti suditi mei.“ In cercurile intime ce stau aprópe de guvernulu se ventileza proiectulu de a se dá raialeloru printr'unu imprumutu de despagubire proprietate.

Pre cându Turci'a de o parte ne asigura mereu de feliu de feliu de reforme interne, pre de alta parte ea face pregatiri militare. In arsenalele artileriei si pe flota se desvólta o activitate febrile.

Foile rusesci dau intentiunile loru pre fatia. Ele dechiaru, ca cestiunea orientala e totu odata si o cestiune rusésca. Cestiunea orientala e matura, dice „Jurnalu de Ptbg“ si ocuparea provinciiloru rescutate este „inceputulu sfersitului.“ Cum s'a decisu cestiunea unitáti nationale a Germaniei si a Italiei fára voi'a Europei întregi, asiá va infruntá si cestiunea orientala tóte opintirile diplomatiloru.

Lumea vede unu simptomu de resbelu si in chiamarea generalului Kaufmann, care a luptatu cu multu norocu in Asi'a centrale, unde turburarile duréza inca. Se dice, ca generalulu e chiamatu a-si secerá lauri de glorie pre unu terenu mai aprópe.

Not'a comitelui Andrassy

in privinti'a reformelor pentru Bosni'a si Erzegovin'a.

(F i n e.)

Deci déca voiesce cine-va sa radice rescólei unu alimentu esentialu si fára sfersitu, unulu din punctele ce trebuie sa céra Portiei este cá ea sa declare netu si categoricu ca regimulu arendárei contributiuniloru este suprimatu nu numai de dreptu dáru si de faptu in Bosni'a si Erzegovin'a, si trebuie cá si acésta mesura sa se aplice imediatu.

Un'a din cauzele cari ingreuieza inca sarcin'a materialmente dejá asiá de grea a impositelor in Bosni'a si in Erzegovin'a este ca locuitorii se credu exploatati financiarmente in profitulu centrului. Ei au convingerea ca încassarea contributiuniloru nu se consacrá de locu spre a indestulá ne-

cessitățile insasi ale provinciei, dáru ca totalulu sumelor adunate se pornesce indata la Constantinopole spre a se întrebuintá in folosulu guvernului centralu.

Aru fi dáru necesariu a se usurá moralmente sarcin'a dáriloru ce provincia suporta, obtienendu-se cá fára prejuditiulu cheltuceloru reclamate de imperiu, o parte din produsulu tacselor platite de provincia sa fia rezervate pentru destinatiuni in folosulu propriiloru sele interese.

Pentru acestu scopu, Pórt'a aru trebui sa dechiaru ca venitul din contributiunile indirecte va fi cá si in trecutu destinatu trebuintelor imperiului întregu, dáru ca fondurile provenindu din contributiunile directe voru remanea in provincia si voru fi esclusivu întrebuintate in interesulu seu, spre a fecundá resursele si a sporí bunulu ei traiu.

Esecutarea acestei dispositiuni aru trebui sa se puna sub controlulu comisiunei electve de care va fi vorb'a in cursulu acestei lucrári.

Trist'a conditiune a crestiniloru din Bosni'a si din Erzegovin'a provine in mare parte din natur'a relatiuniloru ce exista intre poporatiunea satelor si intre proprietarii fonciari. Dificultáti ale in totu-déun'a unu caracteru cu totul particularu de intaritare in tierile in cari clas'a proprietariloru difera, fia prin religiune, fia prin natiunalitate, masii cultivatoriloru; avemu destule esemple de lupte passionate, cari au fostu consecinti'a unei asemenea situatiuni.

In provinciile de cari ne ocupám, aprópe totalitatea pamenturiloru cari nu suntu ale statului séu ale moscheelor se afla in mânilu musulmaniloru, pre cându clas'a agricola se compune din crestini. Cestiunea agraria se complica dáru aci prin antagonismulu religiosu.

Dupa nabusirea primei rescóle a regiloru din Bosni'a, la 1851, sclavi'a fu desfiintiata, dáru cum se intempla adesea in asemenea casuri, acésta mesura, in locu de a usurá, conditiunea tieraniloru, n'a facutu decátu sa o ingreuneze. Acesti'a nu mai suntu tratati de acei'a cu aceleasi crutiári cá alta data.

Adi nu mai suntu fatia in fatia decátu dóue interese si dóue religiuni antagoniste. Din momentulu cându disparitiunea regimului feudal a transformatu pe vechii sclavi in chiriasi séu arendasiei, practicele escesive ale proprietariloru au provocatu numeróse rescóle pariale séu generale. O miscare de feliu acest'a isbucnindu in 1858 in nordulu Bosniei, Pórt'a s'a vediatu nevoita a se ocupá de contestatiunile cari o provocasera. Delegatii din ambele párti fura chiamati la Constantinopole si dupa lungi tratári, in cari avú parte si medlocirea oficiósa a înternucului M. S. Imperatulu si Rege, se obtienú dela sultanulu unu firmanu ale cărui dispositiuni parura la acea epoca proprii a impaciú cu destula fericire interesele agricultoriloru. Cu tóte acestea, acelu firmanu n'a fostu pusu nici odata in vigóre.

Aru fi ocaziunea de a se esaminá déca unele din dispositiunile acelu documentu n'aru putea inca sa servésca adi cá punctu de plecare a unei regulári ecuitabile, apta a imbutatáti conditiunea poporatiunei rurale, séu déca n'aru fi mai bine a face sa intervina tesaurulu publicu pentru a inlesni executarea mesuriloru celor cari s'au luat acum vre-o 20 ani in Bulgari'a, unde sarcinele fonciare au fostu rescumperate prin titluri publice numite „schims“. Semtimu ca insarcinarea e dificila si ca indeplinirea ei nu póte fi oper'a unei dile; dáru credem ca trebuie a lucrá la dens'a, pentru a imbutatáti sórtea poporatiunei rurale din Bosni'a si din Erzegovin'a si a inchide astfelu un'a din ranele sangeránde ale stárei sociale din aceste provincii. Nu ne pare im-

posibile a gási o combinare care sa permita treptatu tieraniloru de a cumperá in conditiuni putienu oneróse particule de pamenturi necultivate pe cari statulu le-aru pune in vendiare. Continuándu, déca aru voi, sa cultivate cu titlulu de arendasiu propriatáti compatriotiloru loru musulmani, aru ajunge sucesivu a posedu insii unu micu imobilu, care le-aru asigurá o óre-care independintia si i-aru pune la adpostulu jafuriloru.

Déca ne gândim la putiena in credere ce au poporatiunile crestine in fagaduelile Sublimei Porti, nu putem ascunde ca reformele promulgate nu voru putea inspirá increderea necesaria, decátu cu conditiunea ca sa se creeze in acelasi tempu o institutiune propria a oferí óre-care garantia ca aceste reforme voru fi seriose aplicate. Marginindu-se a se pune executarea loru in desbaterea guvernelor provinciiloru, nu s'aru ajunge a se invinge neincrederea de care vorbescu. Aru fi dáru nimeritu a se infintiá o comisiune din notabili tieriei, compusa jumetate de musulmani si jumetate de crestini, si alésa de locuitorii provinciei, intr'unu modu cum se va otári de Sublim'a Pórt'a.

Espusei punctele a căruru aplicare trebuie sa se obtiena in provinciile rescutate, pentru a putea sa avemu sperantia fundata de o pacificare.

Aceste puncte suntu:

Libertatea religiósa deplina si întrega;

Desfiintiarea arendárei impositelor;

O lege care sa garanteze ca produsulu contributiuniloru directe din Bosni'a si din Erzegovin'a va fi întrebuintatu in interesulu chiaru alu provinciei sub controlulu organeloru contituite in sensulu firmanului dela 12 Decembre.

Infintiarea unei comisiuni speciale, compusa in numeru egal de musulmani si de crestini pentru a controlá executarea reformeloru propuse de puteri, precum si pe acelea cari au fostu proclamate in irade'a din 30 Octomvre si in firmanulu din 12 Decembre.

In fine imbutatirea situatiunei agrarie a poporatiuniloru rurale.

Cele dintáiu puncte potu si trebuie sa fia imediatu realizate de sublim'a Pórt'a; celu de alu cincilea se va realizá treptatu si indata cându se va putea.

Déca, independinte de aceste conditiuni ce ni se paru cele mai esentiale, Bosni'a si Erzegovin'a voru obtiené inca reformele urmatóre indicate in firmanulu din urma, unu consiliu provinciale si tribunale liberu alese de locuitori, inamovibilitatea judecatoriloru, justiti'a laica, libertatea individuala, garant'ia in contr'a reloru tratári, reorganizarea politiei, a cărei functionare a radícatu atátea plángeru, incetarea abuzuriloru la cari dau locu prestatiunile pentru lucrári de utilitate publica, o justa reducere a tacei de rescumperare a servitiului militariu, garantiile ce cauta sa se dea dreptului de proprietate; déca tóte aceste reforme, — pe cari cerem cá Pórt'a sa ni le comunice, spre a luá actu solemn de densele, — déca tóte aceste reforme voru fi aplicate in provinciile rescutate, cari, judecandu dupa testulu firmanului, aru pareu ca nu trebuie sa beneficieze de pe acum de densele, s'aru putea sperá sa se védia adusa pacea in aceste tienuturi pustiite.

Me resumu. Promisiunile indefinite ale iradeei din 2 Octomvre si ale firmanului din 12 Decembre nu voru poté de cátu sa esalteze aspiratiunile fára sa le multiamésca. De alta parte, cata sa se constate ca armele Turciei n'au isbutitu sa puie capetu rescólei. Earn'a a suspendatu actiunea, primavér'a o va vedea renascédu. Crestinii

in genere au convingerea ca, venindu primavér'a, noi elemente voru impu-ternici actiunea, ca Bulgarii, cretanii etc. voru ingrosiá miscarea. Ori-ce aru fi trebuie sa se prevédia ca guvernulu Serbiei si Muntenegrului, cari, pána astadi chiaru, cu multa nevoia s'au tienutu afara de miscare, voru fi neputincióse de a se impotrivi torintelui, si in presinte, suptu influinti'a evenimentelor si a opiniunei publice in tierile loru, paru a se fi deprinsu cu idei'a de a luá parte la lupta cându va incepe sa se topésca zapad'a.

In fatia acestei situatiuni, sarcin'a puteriloru cari, in interesulu pazei generale, voiescu sa inlature complicári ulterióre, devine fórte grea. Austro-Ungari'a si celelalte dóue curti imperatesci, in urm'a unui schimbu de idei confidentiale, s'au întâlnitu in convingerea ca, déca s'aru marginí in a asteptá faptele principiiloru proclamate de firmanulu din urma — principii cari de altmintrelea, in intentiunea Portiei, nu paru a fia mediatu aplicate tieriloru rescutate — n'aru obtiené alte rezultate, de cátu de a vedé conflictulu luándu o intindere mai mare la sfersitul iernei. Cele trei cabinete credu dáru ca singurul midilocu de a inlaturá noi complicatiuni se afla intr'o manifestare care se emane dela puteri si care sa constate ferm'aloru otarire de a oprí miscarea ce amenintia sa turbure Orientulu.

Si acestu scopu n'aru poté fia atinsu prin singurul midilocu alu unei inonctiuni la adres'a guverneloru princiare si a poporatiuniloru supuse sultanului. Cá acésta actiune, fórte grea in ea insasi, sa aiba unu midilocu de isbutire, este de neaperata trebuintia cá puterile chiaru se invóce pre acte clare, indiscutabile, practice si in specialu proprie a imbutatáti situatiunea Erzegovinei si a Bosniei; cu unu cuventu, cá actiunea puteriloru sa se póta spriginí pre fapte ier' nu pre programe. Numai astufeliu cabinetele voru fia in stare sa faca a valorá cu putere consiliile loru pacifice.

Mai este si o alta dificultate — si acést'a e cea mai mare, — care trebuie inlaturata cu ori-ce pretiu, déca cineva voiesce sa se póta in crede pre unu rezultat ori cátu aru fia de putienu favorabilu. Acésta dificultate e neincrederea profundu inradacinata ce ori-ce promisiune a Portiei intempina printre crestini. Un'a din cauzele principale ale acestei neincredere trebuie sa fia cautata in faptulu ca mai multe mesuri prescrite in rescriptele din urma ale sultanului au fostu dejá proclamate in hatii-serifurile anterióre. fára cá sórt'a crestiniloru sa fia incercatu vre-o imbutatire apretiable.

Astufeliu cabinetele credu de absoluta necesitate cá guvernulu sultanulu sa-si confirme, printr'o comisiune oficiala, intentiunile consemnate, relativu la întregulu imperiu, in iradea din 2 Octomvre si in firmanulu din 12 Decembre, si ca elu sa notifice in acelasi tempu puteriloru primirea punctelor mai susu mentionate, cari au de obiectu speciale pacificarea provinciiloru rescutate.

Prin aceste mijlóce, fára indoiéla, crestini n'aru obtiené form'a garantiei ce paru a reclamá in acestu momentu, dáru aru gási o securitate relativa chiaru in faptulu ca reformele acordate aru fia recunoscute de neaperata trebuintia de cátra puteri si ca Pórt'a aru fia luatú cátra Europ'a indatorirea de a le pune in executare,

Astufeliu este ferm'a convingere esita din schimbulu prealabile de idei dintre cabinetele Austro-Ungariei, Rusiei si Germaniei.

Escelenti'a vóstra sunteti insarcinatu a aduce acestu ipuntu de vedere la cunoscintia... si de a obtiené concursulu seu la lucrarea pentru pace, carei'a tóte silintiele nóstre tindu sa-i asigure sucesulu.

Déca, cum speru, vederile guvernului... se potrivescu cu ale noastre, noi i-amu propune, pentru demnitătea și independența Portiei, nu la adresa acestei a o nota colectiva, ci de a ne margini sa invităm pre reprezentantii nostri dela Constantinopole a lucră împreuna și într'unu modu identicu pre lângă guvernulu sultanului in sensulu ce amu desvoltatu.

Veti bine-voi, dle comite, a dá citire presintei depesi dlui ministru alu afacerilor straine și a-i lasă copia de pre dens'a; și ve voi fi recunosculatoriu déca me veti face sa cunosc indata pre câtu e posibila impresiunea ce dens'a va fi facutu asupr'a Esclentiei seles.

Primiti etc.

Din Valea Borgoului in Fauru 1876

Dle Redactoru! Anulu espiratu ne au lasatu durerose suveniru prin loviturile ce au datu mai multoru trebi interne dela noi. N'au fostu de ajunsu cele dela straini, au trebuit sa se mai adauga la ele si altele din partea noastră. Retacendu altele voi se amintescu cumca in Naseudu s'au facutu inca prin Sept. a. tr. unu tergu cu nisce jidani, căror'a se da in arenda pre 10 ani urmatori dreptulu crijmaritului in comunele din Valea Someșului.

Tardiu dupa petrecerea aldamașului amu vediutu ca in părțile acestea trebuie sa se fi intemplat ce-va reu, căci pre aici, pre valea Someșului, prin Naseudu si alte părți nu audiai decâtu imputări, insulte si lamentări. In scurtu inse se lamuresce cumca tergulu cu jidani l'aru fi facutu numai căti-va membri din intregulu „comitetu confiniaru scolastecu“ (carele numera preste 40 membri) cu total'a ignorare a majorității adeca a celoru esterni, cari nici n'au fostu avisati, nici convocati la deslegarea unei cestii, care tractéza despre atâtea mii de florini.

Vestea rea merge că sagét'a si ajungendu acést'a noutate la urechile celoru ignorati, precum si la cunoscinti'a poporatiunii neindestulate cu acelu tergu crediutu daunatosu, s'au facutu cătra ministeriu, unde déjà ajunsese conclusulu spre aprobare, — unu protestu pentru respingerea acelu tergu si pentru ordinarea vinderei dreptului de crijmaritu prin licitatiune publica la cine da mai multu.

Din incidentulu acést'a au urmatu: ca pactantii si cu cei ce au protestatu contr'a pactului au datu navala unii asupr'a altor'a incarcându-se imprumutatu cu câte trivialități si bazaconii atātu in locuri publice, cătu si in cercuri mai restrinse, pre unde nu si-au remasu datori unii la altii.

La inceputu eră greu a judecă, care din aceste părți e in dreptu si care nu? Si unii si altii sustieneau ca contrarii au intentiuni stengace, vréu se atace „instrumentulu fundatiunalu“ (basele instituteloru) si sa lucre la ruinarea scóleloru, dar' cu deosebire pactantii se numiau si numescu si acum frati buni cu jidani.

Mai tardiu ne veni la mâna o scrisóre a asiá numitoru opositiunali compuse in forma de programa si inmanuata precum se dice inca la inceputulu lui Ianuariu a. c. presiedintelui comitetului conf. scol. unde sta ascunsa sub obrocu; si pre carea o dâmu in totu cuprinsulu ei publicitatei fără altu comentariu, de care credemu ca nu e lipsa.

Remâne numai de doritu că sa se implinésca cele ce le contine acea scrisóre si spre acestu scopu celélate comune surori sa se grupeze la tempu cu cei ce ne arata intentiune curata.

Amu se insemnu la acestu locu cumca „cei cu musc'a pre caciula“ (pactantii) au sustienutu si sustienu cu taria si acum'a ca noi borgovenii de religiunea ortodocsa amu lucră prin somesiani la separatismu si des-

binare, si prin urmare la ruinarea instituteloru noastre etc.

Fatia cu aceste asertiuni malițiose vinu a dechiară in numele fratiloru de pre acésta vale, cumca nici amu avutu nici avemu astfelu de intentiuni, si prin urmare respingemu cu dispretiu aceste scornituri in fati'a inventatoriloru reutaciosi.

V. P. preotu gr. or.

Dupa aceste lasăm se urmeze scrisóre a amintita: adeca program'a.

Inclitu presidiu alu comitetului administratoriu de fondurile scolare granitiarești in Naseudu.

Aprópe de unu deceniu si jumetate a trecut de cându pré bunulu nostru Domnitoriu ne-au datu in mânilé noastre acelea averi frumóse, cari mosii si strumosii nostrii cu multa ostenéla si abnegare de sine le-au adunatu, menitu si folositu óre-cându pentru scopuri de cultura.

In acestu restempu de aprópe 15 ani cu proprietatea si dreptulu de administrare in mânilé noastre — recunóscemu si nu se poté negá, ca pre terenulu culturai s'a facutu aici la noi progrese destulu de imbucurátore; dara dupa ce considerám ca presentulu adeca fii si nepotii aceloru demni parinti au mersu cu unu pasiu mai departe sacrificându pentru scopuri de cultura din nou sume considerabile si prin „instrumentulu fundatiunalu“ au pusu mai multeconditiuni de implinitu ajungemu la convingerea ca mai suntu inca multe dorintie de urmatu. —

Trecându preste aceste inse ne nutresce speranti'a ca cu tempulu si încátu sta in poterea omenésca se voru implini tóte acele dorintie salutari pentru a căroru realizare locuitorii acestui tienutu au sacrificatu ma multu cá ori cine in lume.

Precátu este de adeveratu ca pentru sustienerea atátoru institute de invetiamentu câte déjà s'au redicatu si suntu a se mai redicá aici la noi se ceru sume considerabile, pre atát'a este datorinti'a noastră a lucră cá pre ori ce cali legale se inmultimu acele venitite destinate pentru acoperirea aceloru spese.

Astadi nesuinti'a ori-cărui individu si a ori-cărei societati e indreptata intr'acolo, cá in ori ce modu sa-si adauga averile si venitele, naturalminte pentru-ca se inmultiescu spēsele. Acést'a impregiurare se vede a o fi scapatu din vedere acei membri ai comitetului confiniaru cari mai in lunile trecute au luat hotarirea de a prolungi pactulu cu compani'a vechia preste dreptulu de cărcimaritu pre 10 ani inainte sub nesce conditiuni destulu de eftine, precum se va arată mai in josu, si precum vomu documentá la tempu cu date si cifre.

Modulu si form'a, sub care s'a incheiatu acestu pactu, a causatu o nemultiamire generala, mai cu séma pentru-ca s'au vediutu nesuinti'a de a se ascunde in faci'a noastră acestu pasu de mare importantia si afundu taetoriu in afacerile si drepturile nostre cá proprietari, si astufeliu vediendu-ne alterati ne-amu decisu si amu si cerutu dela magnificenti'a Sea domnulu V. Capitanu districtuale in afacerea acést'a deslusirile de lipsa; fiindu inse si in acestu locu desconsiderati a trebuit sa facemu pasii pâna la inaltulu ministeriu regiu pentru respingerea acelu conclusu nefavoritoriu. De aici a urmatu apoi lupt'a cunoscuta intre acea fractiune de membri ai comitetului confiniaru si intre cei ce din capulu loculu n'au fostu intielesi cu esarendarea dreptulu de cărcimaritu din mâna libera. Dupa ce insa pasii facuti de noi in contr'a acelu conclusu s'au privitu de cătra acea fractiune de pasi gresiti reutaciosi, iér' noi timbrati de tulburatori si ruinatori a instituteloru de invetiamentu ba insultati si incarcati cu felu de felu de epitete

cari n'au incetatu nici pâna astadi, si unii membri din acea fractiune mergu pâna a intimidá pre parinti si ai amenintiá cu persecutarea prunciloru loru si cu detragerea ori-cărui ajutoriu din fonduri, si dupa ce amu fostu si suntemu totalu ignorati, si nu s'a datu ansa, locu séu ocaziune de a ne poté intielege amicabilu cu fratii membri din Naseudu in afacerea acést'a dupa cum pottesce buna convenintia: venimu prin acést'a a respinge cu indignatiune banuelele aruncate asupr'a noastră si a ne justificá procedur'a si pasii nostrii de pâna acum'a in afacerea acést'a in forma de Programa in urmatórele:

1. Dechiarám resolutu si serbatorese ca sustienemu intactu si neviolatu „Instrumentulu fundatiunalu“ in totu cuprinsulu seu, 'lu privimu cá obligatoriu, si fatia cu institutele nostre de cultura avemu intentiunea cea mai curata si patriotica; respingemu cu dispretiu meritatu ori ce afirmatiune contraria, căci:

2. Dorinti'a noastră curata este a inmultí pre cale legale averea menita pentru sustienerea instituteloru nostre de cultura, si avemu convingere firma cumca venitulu din dreptulu de cărcimaritu e astadi celu mai siguru: nici o intreprindere nu aduce atâtea procente cá acést'a, si suntu sute de insi gat'a si lupta pentru a pune mân'a pre acést'a intreprindere.

Calculându cu cifre amu aflatu ca daun'a ce s'a causatu fonduriloru scolare si comuneloru respective profitulu ce la avutu arendatorii in acesti 10—11 ani din urma, se urca la 80 pâna in 100 mii florini. Acést'a dicemu fără a ni se poté imputá ca esageramu, pentru-ca subarendatorii solvescu arendatoriloru 32% ceece ce face pre anu circa 10,000 fl. v. a. —

Nu invidiám profitulu nimerui, dar' voimu cá se nu se ingrasia nime pre cont'a noastră si in daun'a instituteloru. —

3. Noi sustienemu ca in câtu comunele proprietarie si au rezervatu pentru cassele loru un'a din patru părți a venitulu din regalie intr'atát'a au totu dreptulu a participá la vinderea acestui dreptu alaturea cu comitetulu confiniaru, cărui „instrumentulu fundatiunalu“ 'i da numai poterea de a administrá averile scolare, dar' nici de câtu dreptulu de a scari séu urcá in favórea séu daun'a comuneloru acésta particea, mai cu séma déca considerámu ca largindu-se prin lege autonomi'a comuneloru au inlese dreptulu de a dispune de averile loru.

4. „Instrumentulu fundatiunalu“ nu amintesce nimic'a despre modulu esarendarei dreptulu de cărcimaritu si astfelu acestu modu pâna acum'a a fostu diferitu, pentru ca mai întâiu la anulu 1862 si dupa aceea la anulu 1864 s'au esarendatu in presentia reprezentantiloru comunali separatu comuna de comuna, dupa aceea s'a facutu cu invoicea si scirea comuneloru prolongirea pre alti 3 ani pâna la anulu 1870, acum ele s'au ignoratu cu totul in modu arbitraru.

Se punemu casulu, fără inse a concede ca comitetulu scolasticu in vertutea „instrumentulu fundatiunalu“ aru avea singuru dreptulu de esarendare, aceea totusi nu apare necairea in „instrumentulu fundatiunalu“ ca „si o fractiune mica a comitetului funduriloru are totu acelu cercu de activitate cá si intregu comitetulu,“ — căci atunci ce intielesu aru avea numerulu de 44 membri? —

5. O spunemu resolutu ca cu starea actuala si cu modulu cum s'a dusu pâna acum'a la indeplinire lucrurile prin comitetulu administratoriu in genere locuitorii n'au fostu multiamiti si mai cu séma pentru ca într'unu periodu de 14 ani comuneloru nu s'au datu séma prin ratiociniu publicu cá la alte societáti de-

spre administrarea acestoru averi frumóse. —

6. Aru fi lucru salutaru si patrioticu, cá la acestu isvoru de căstigu se mai incapa si alti intreprindietori, căci trebuie se credemu ca mai suntu in lume ómeni de omenia, cu stare si creditu, cari se nu ne batjocuresca cu si pre banii nostri, si cu tóta ocaziunea: ca toti suntemu in pung'a loru, ca fără ei suntemu periti si perduti, si câte de aceste carele vorbesce si poporulu de rendu publice, si cari suntu menite a ne timbrá in ochii lumei de ómeni slabi.

Aceste si alte impregiurări ne au silitu a luá fatia de acei membri ai comitetului pusetiune opositionala si a lucră sa nu se duca in indeplinire acelu conclusu dupa noi daunatosu chiaru instituteloru.

Premitiendu aceste aflámu cu cale a adauge cumca:

7. Noi in calitate de proprietari, reprezentanti comunali si patroni ai fonduriloru dorimu si pretindemu cá dreptulu crijmaritului a comuneloru foste granitiere de pre valea Someșului sa se esarendeze prin licitatiune publica pre tempu anumitu totu-déun'a de tempuriu prin reprezentanti comunali si delegatii comitetului administratori de fonduri.

8. Vinderea in concreto a dreptulu de crijmaritu o sustienemu numai atunci cându sum'a de arenda anuală pentru comunele din valea Someșului s'aru urcá la celu putienu 45,000 fl. v. a. iér' la casulu contrariu pretindemu cá la licitatiunea publica sa se esarendeze comuna de comuna cum s'a practisatu si mai inainte, pentruca pre calea acést'a potu concurá mai multi individi si astfelu sperámu ca arende se voru urcá preste sum'a de susu.

9. Pretindemu revisiunea conditiuniloru de licitatiune despre esarendarea dreptulu de crijmaritu eventualu schimbarea séu intregirea loru; acést'a sa se intemple numai decâtu dupa formarea noului comitetu scolare intr'o adunare generala compusa din factorii competinti, adeca din reprezentantii comuneloru proprietarie si delegatii comitetului funduriloru scolare.

10. Pentru lamurire in viitoriu dorimu sa se statorésca apriatu „modalitatea esarendarei dreptulu de crijmaritu“ prin unu conclusu.

(Va urmá)

Varietáti.

.. *Multiamita publica din partea comunei nostre bis. Margineni.*

(F i n e)

Comun'a Son'a 1 fl. 67 cr.; com. Galati 2 fl.; dela epitropulu din Boholliu 1 fl. com. Hurezu 1 fl. 90 cr.; Iosifu Literate 1 fl.; com. Luti'a 2 fl. 30 cr.; com. Retisdorfu 2 fl. 50 cr.; parochi'a Hendorfu 1 fl.; com. Dai'a 1 fl. 40 cr.; com. Trapoldu 1 fl. 40 cr.; parochi'a gr. or. din Sighisiór'a 1 fl. 22 cr.; com. Ferihazu 1 fl.; com. Zoltanu 2 fl. 50 cr.; com. Palosiu 3 fl.; com. Cati'a 2 fl. 20 cr.; com. Homorodu 1 fl. 60 cr.; poporeni din Sten'a 2 fl. 40 cr.; dela domniile din Sabiu s'au adunatu prin colecta precum urmédia: Présanti'a Sea fostulu Metropolitu si Archiep. Ivacicovicu 5 fl.; dlu Grigoriu Mateiu proprietariu in Sabiu 4 fl.; apoi au mai indiestratu pre maic'a noastră bis. cu 1 potiru, 1 Discu, Stea, Copia si Linguritia cumperate prin d-sea tóte noua din Vien'a inca au mai daruitu si materia pentru o sfitu, bis. gr. or. din cetatea Sabiului ne au daruitu unu rendu de odora pentru coperirea ss. daruri, dlu oficiante milit. in pens. Alex. Bacu 5 fl.; dlu Ioanu Padrea 16 fl.; dlu Davidu Pandrea 16 fl.; Ilustr. Sea dlu Archim. N. Pope'a 2 fl.; dlu Antone Bechnitiu 2 fl.; dlu Egert 1 fl.; B. Modorcianu 1 fl.; dlu prot. Petru Badila 2 fl., S. Kriegselein 1 fl.; dlu Stejariu 3 fl.; R. Barbieri 1 fl.; com. gr. or. din Gusteritia 1 fl. 10 cr.; dlu parochu Ioanu Piltia cu mai multi poporeni din Sambata de susu 10 fl.; din cas'a biser. totu din com. Sambata 2 fl.; Danila G. Popa

din Sebesiu 10 fl.; com. Turnisioru 2 fl. 90 cr.; com. Gurariului 4 fl.; dlu Ioanu Dobra 1 fl.; com. Cacoa 3 fl. 40 cr.; com. Ludosiu mare 3 fl. 20 cr.; com. Bogatu 3 fl.; dela poprenii gr. or. din Armonisa 3 fl., si dela poporenii din Alamor 2 fl. dela poporenii din Oen'a de susu 2 fl. 50 cr.; dela bis. din Vizakna de susu 1 fl.; com. Siur'a mare 1 fl. 80 cr.; dela poporenii din Satulungu 1 fl. 70 cr.; dela bis. din Satulungu 1 fl.; com. Turchesiu 3 fl. 10 cr.; bis. gr. or. din Venet'a 2 fl. 50 cr.; bis. gr. or. din Coman'a inf. 1 fl.; com. Fontana 1 fl.; dlu Sasu Andrasiu 1 fl., com. Cuciulat'a 2 fl. 90 cr.; com. Pereu 2 fl., com. Tientiari 2 fl. 50 cr.; dlu George Popu 1 fl., dlu Diamandi Manole 2 fl.; dlu Ioanu I. Popoviciu 1 fl.; dlu Iosifu Oprea 4 fl.; dlu Niculae Maroianu 1 fl.; bis. din Fagarasiu 1 fl.; 33 cr.; com. Turnisioru 2 fl. 80 cr.; com. Cristianu 2 fl. 90 cr.; bis. Galesiu 1 fl.; bis. Tilise'a 2 fl.; dlu parochu Maneguti 1 fl.; com. Tilise'a 1 fl.; com. Sin'a 1 fl. 50 cr.; com. Siugagu 1 fl. 20 cr.; com. Capolna 1 fl.; bis. din com. Sesciori 2 fl.; dlu Ioanu Marinu Vulcu 1 fl.; bis. din Pianu 1 fl. 50 cr.; dlu Ioanu Radu 1 fl.; com. Ciór'a 2 fl. 20 cr.; dela bis. si poporenii din Vinerea 4 fl.; dlu ases. cons. Cristea 1 fl., dlu Dr. A. Tincu 1 fl. prin multa sarguintia a dlui parinte Germanu Bogdanu duhofniculu seminariului andreianu inca ne-au inezstratu maic'a nostra bisericu cu mai multe carti trebuinciose bisericesci intr'unu pretiu inaltu, mai departe dela bis. din com. Hurezu gr. or. si dela dlu protop. Petru Popescu mai multe carti biseric' si bis. din com. Siercaitia unu praporu mai nou.

Margineni in 21 Ianuaru 1876.

Georgiu Popu, Ioanu George Pop'a,
parochu gr. or. episcopu.

* * * (Parastasu.) Diu'a de 2 Fauru a. c. au fostu pentru locuitorii din comun'a nostra, „Aciliu“ o adevrata festivitate. Teneru si betranu, micu si mare alergau la bisericu, spre a asista la parastasulu ce avu locu in biseric'a nostra pentru „Ioane Mensatu“, care au reposatu in domnulu cá clericu an. III. 6 septamani inainte de actulu acest'a seversitu in memori'a lui. Precum au fostu vietia acestui teneru de buna sperantia pentru bisericu si natiune, asiá au fostu si inmortentarea lui, la care pre langa unii din colegii sei au luat parte si corpulu invetiatorescu din Seliste, Vale si Apoldulu -sup.

Nefiindu tempulu favoritoriu, pentru a potea participa colegii sei la inmortentarea in numeru mai considerabilu, densii nu au interdiatu a veni astadi la serbarea parastasului, spre a areta iubirea si regretele lor pentru mortea prea tempuria a iubitelor lor confrate si amicu. Marturisescu ca amu fostu miscatu pana la lacrimi, candu amu auditu la intrarea mea in bisericu corulu clericale din Sabiu cantandu in quartetu sf. liturgia. Dupa finirea servitiului ddiescu parintele spiritualu din locu in contielegere cu domni clerici au celebratu parastasulu in bisericu cu o pompa care nu se obicinuesce asiá desu pre la satele nostre. Seversindu-se parastasulu dlu Vinc. Gram'a cl. an. III a rostitu in numele clericilor o cuventare ocazionale, in care au aretatu espressiunile cele mai vii de condolentia pentru reposatulu lor colegu Ioane Mensatu si au imbarbatatu poporul de fatia, cá toti sa-si crésca copiii asiá precum au crescutu pre reposatulu parintii sei, ierasi pre acesti'a i consoléza cu cuvintele Apostolului „pre cine iubesc Dumnedieu lu si certa“. In fine au esitu parintele spiritualu cu domni clerici la momentu intonandu cantarea: „Plangu si me tanguescu“ iera dupa densii totu poporul, spre a depune o cununa de flori cá semnu de iubire, recunoscintia si suvenire pre mormentulu reposatului. Nu au fostu omu in comun'a nostra care cautandu spre mormentulu ce ascundea remasitiile unui teneru de buna spe-

rantia sa nu fi versatu lacrimi de compatimire.

Tenerii cari au participatu in numele clericilor la acestu actu de jalnica aducere aminte a unui amicu fidelu si elevu bravu alu institutului teol. din Sabiu, suntu: V. Gram'a, V. Voin'a, N. Ivanu, I. Mog'a, N. Vatasianu si I. Michailu, caror'a li vomu fi datori cu multiemita pentru onórea ce a facutu nu numai defunctului cá amicu, ci si comunei nostre, care de asemenea gelesce in reposatulu pre unu fiu de buna sperantia. Intr'aceea sa-i dicemu! *Fia-i tieran'a usiora si amintirea eterna!*

Aciliu 4 Fauru 1876.

Unu martoru.

* * * La judecatoriulu cercului Saliste s'au adusu de nisce ómeni din Tilise'a o gramada de bani falsi, turnati, — precum se vede, — din cossitoriu si ce-va arama.

Banii porta marc'a Romaniei si suntu facuti asemenea acelor'a, cari curgu in Romani'a sub numirea si titulu de 2 lei.

Partea cu inscripti'a „Romani'a“ 2 lei este astfelu de bine imitata in plasmuire, incatu si unu laicu ce-va mai versatu in cunoscintia de bani, se pote aluneca prea usioru, de a primi astfelu de bani, de bani buni si ast'a cu atát'a mai curendu, cu cátu metalulu alegatu e la fatia si la scipéla; mai si asemenea celui adevratu.

Partea provediuta cu marc'a Romaniei e nimerita mai reu, pentruca gravurile se ivescu tocite si confuse si inscripti'a de dinjosu din capulu cununei „nihil sine deo“ pre acesti bani falsi abiá se pote descifra.

Judecatoriulu eruandu dupa faptuitori cu grab'a, si facendu cercetari de casa, a datu la unu tieganu in Tilise'a pre la 10 óre noptea de unu asemenea banu si de vr'o cate-va bucáti de cusitoriu topitu si crudu.

Pre cei ce jace prepusulu ca a facutu acesti bani, — dintre cari o mare parte sa se fia strecuratu preo granitia in Romani'a, — i-a inchisu si se cercetéza cu asprime in contr'a lor.

Pana acum suntu sub prepusu unu romanu, unu tiganu si o tiganca.

* * * Carnificii (hoherii) din Osiorheiu suntu in pericolu de a-si perde oficiulu, cáci lupii inviindu-i pentru peile caniloru, au luat ei asup'a-si prinderea acestor'a, si in locu de plata dela orasiu, care cei vechi o au prelanga folosirea peiloru, se indestulescu cu mancarea caniloru intregi.

Ei, lupii, numai din o strada, ce e dreptu in marginea orasiului, dar' altmintrea umblata au prinsu in iern'a ast'a 8 cani. Suntu intr'atát'a audaci séu cutezatori cátu 2 cani iau prinsu si omoritu in curti, unde au fostu usile dela strada deschise, sér'a pre la 10 óre si apoi au fugitu cu ei. Ceilalti iau prinsu dupa mediulu noptiei cam dela 3—5 óre in ulizia, unde iau omoritu si apoi iau dusu afara la câmpu.

Daun'a causata de ferele selbaticite in iern'a ast'a la sate si mai cu séma printre munti, nepotendu ómenii tiené arme, trebuie sa fia fostu enorma.

Burs'a de Vien'a.

Din 6/18 Februaru 1876

Metalicele 5%	68 60
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	73 60
Imprumutulu de statu din 1860	111 50
Actiuni de banca	872 —
Actiuni de creditu	177 30
London	114 55
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	78 75
„ „ „ Temisorene	77 —
„ „ „ Ardelenesci	77 —
„ „ „ Croato-slavone	86 —
Argintu	103 25
Galbinu	5 39
Napoleonu d'auru (poli)	9 19

Concursu.

Pentru intregirea parochiei gr. res. de I clasa a Lasleului romanu, protopresbiteratulu Tarnavei de susu, se escrie concursu pana la 28 Februaru 1876 st. v.

Emolumentele suntu:

1. Portiunea canonica constatatoria din 26 jugere aratore, 3 jugere fenatiu si 600⁰□ pendente de castigatu.

2. Cuartiru naturalu.

3. Dela 140 familii din matera si filii cate 2 metrete de cucuruzu cu tuleu, din care a trei'a parte este a cantorelui.

4. Dela 140 familii cate o di de lucru.

5. Stol'a usuata de parochulu reposatu. Doritorii de a ocupa acesta parochia, au a-si asterne concursele lor instruate in sensulu st. organicu § 13 si a dispositiunilor provisor. e pentru regularea parochielor in archidiecea din 1873 § 16 lit. 6 pana la terminulu susu indicatu.

Alm'a in 31 Ianuaru 1876.

In contielegere cu comitetulu parochiale.
Ioanu Almasianu,
protopresbiteru.

(2—3)

Nr. prot. s. I. — 13 1876.

Concursu.

Conformu conclusului adunarei generale a Asociatiunei dela Naseudu din 1870 p. XVII. pos. 2 si in legatura cu decisiunea comitetului din siedinti'a de astadi, se escria de nou concursu cu terminu pana in 31 Decemvre 1876 pentru elaborarea unei carti agronomice.

Conditiiunile pentru numit'a lucrare suntu:

1.) Oplu acest'a sa tracteze despre toti ramii economiei de campu, cu folosirea rezultatelor celor mai noue ale sciintiei, inse cu privire la recerintiele patriei nostre, formandu unu volumu de 20—25 cole tiparite, octavu mare.

2.) Sa infatiosieze prin ilustratiuni in tectsu séu pre foi deosebite, instrumentele si masinele cele mai probate din resortulu economiei, precum si manipulatiunile mai insemnate din deosebite ramuri ale economiei.

3.) Sa tracteze in modu corespunditoriu si despre industria agricola si modulu introducerei ei la poporul nostru.

4.) Oplu sa fia intocmitu pentru instructiunea scolara si privata.

5.) Sa fia scrisu pre cátu se pote de popularu si corectu; in specialu terminii tehnici sa fia explicati; unde e de lipsa, chiaru si prin circumscrieri, numai cá se póta fi intielesi.

6.) Pentru oplu lucratu dupa conditiiunile indigitate in p. 1—5 s'a ficsatu unu premiu de 500 fl. v. a.

Manuscriptele sa fia scrise legibilu si de mana straina in fruntea lor sa stee o devisa (motto), ierasi scrisa de mana straina.

Pre langa manuscriptu sa se alature si o scrisore pusa sub couverta, sigilata cu unu sigilu, ce nu contine initialele autorului, si portandu pre adres'a dinafara devis'a manuscriptului respectivu, ierasi scrisa de mana straina. — In launtrulu scrisorei autorulu se va numi pre sine. —

Din siedinti'a ordinaria a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta la Sibiu in 15 Ianuaru c. n. 1876.

Iacobu Bolog'a,
presiedinte.

D. P. Barcianu,
secretariu alu II-lea.

(3—3)

Nr. prot. s. I. — 13 1876.

Concursu.

Conformu conclusului adunarei generale dela Naseudu din 1870 de sub p. XVII pos. 8 si in legatura cu decisiunea comitetului din siedinti'a de astadi se escrie de nou concursu pentru elaborarea celei mai bune carti

de igien'a populara cu terminu pana in 31 Decemvre a. c.

Conditiiunile suntu:

Oplu sa fia in tota privinti'a corespunditoriu trebuintelor poporului nostru si cu deosebire sa se arete intr'ensulu si relele urmari ale abusarei cu beuturi spirituose. —

Premiulu este de 50 galbeni. Manuscriptele sa fia scrise legibilu si de mana straina, in fruntea lor sa stee o devisa (motto) ierasi scrisa de mana straina. —

Pre langa manuscripte sa se alature si o scrisore pusa sub couverta, sigilata cu unu sigilu cu initiale straine de ale autorului, si portandu pre adres'a dinafara devis'a manuscriptului resp. ierasi scrisa de mana straina. In launtrulu scrisorei autoriulu se va numi pre sine. —

Din siedinti'a ordinaria a comitetului asociatiunei transilvane, tienuta la Sibiu in 15 Ianuaru 1876. c. n.

Iacobu Bolog'a,
presiedinte.

D. P. Barcianu,

secretariu alu II-lea.

(3—3)

Nr. prot. 10/1876.

Edictu.

Ilean'a lui Gavrila Sioic'a din Bulzesci — Ottulu Zarandu — carea de mai multi ani au parasitu pre barbatulu ei Ioanu Sioic'a a Pascului fara a se pote eruá leculu ubicatiunei ei; — prin acest'a se provoca resp. citedia a se presentá inaintea subsemnatului scaunu ppescu in terminu de unu anu si o di si anumitu pana in 25 Ianuaru 1877 cáci la din contra procesulu divortialu intentatu asuprai se va pertractá si decide si in absentia ei.

Din siedinti'a scaunului ppescu gr. or. a Zarandului tienuta la Bradu in 22 Ianuaru 1876.

Nicolau I. Miheltianu,
prot. gr. or. a Zarandului.

(2—3)

N. U. 39/1876.

Publicare de licitatiune.

La 7 Martie 1876 st. n. séu 24 Februaru 1876 st. v. se va esecuta prin relicitatiune verbale esarendarea muntelui de pasiunatu alu Orlatului „Stricatu“ intr'o estindere de 1750 jugere pre tempulu de pasiune a aniloru 1876 si 1877 cu pretiulu strigarei dela 215 fl. v. a. in cancelari'a oficiale a Universitatiei natiunei sasesci in Sibiu in órele oficiali indatinate.

Doritorii de arenda au sa depuna inainte de licitare la man'a comisiunei de licitatiune vadiulu de 10% din pretiulu strigarei, care se va reda acelor'a ce nu cumpera arenda dupa terminarea licitatiunei; celui ce cumpera arenda i se va reda inse séu i se va socoti la sum'a arende numai dupa ce a depusu cautiunea conformu contractului.

Conditiiunile mai de aprópe ale arende se potu vedé si inainte de terminulu de licitatiune in cancelari'a mai susu numita in órele oficiali indatinate.

Sibiu in 10 Februaru n. 1876.

Dela Universitatea natiunei sasesci.

(2—3)

Vindiare de casa.

In piati'a mare in Sibiu cas'a nr. 8 e de vendiare din mana libera.

Informatiuni mai de aprópe dá proprietarés'a in aceeasi casa.

(1—3)